

Ore-downnik Samorządu

Organ Związku Gmin
Województwa Śląskiego

Prenumerata wynosi 2 zł kwartalnie
Opłata poczt. opłacona ryczałtem
Telefony: Katowice 21-47

Wychodzi 1-go i 15-go dnia miesiąca.
Redakcja i Administracja: Katowice Poczta 16/II.
Redaktor: Stanisław Kuhnert.
Syndyk Związku Gmin Woj. Śl.

Ogłoszenia: Jednołamowy wiersz
milim 30 gr Przed tekstem 60 gr za
wiersz mm. Rach. w P. K. O. 304227

Nr. 9.

Katowice, 1 czerwca 1928 r.

Rok IV.

Walne zebranie Związku Gmin Województwa Śląskiego

odbyło się w Bielsku w lasku cygańskim, hotel „Beskid“, w dniu 2. czerwca 1928 roku.

Wskutek półgodzinnego opóźnienia pociągu, przychodzącego z Katowic, tylko mała liczba uczestników walnego zebrania brać mogła udział we mszy św., zamówionej na intencję zjazdu.

Odbywszy przedtem jeszcze zebranie Zarządu Związku, celem którego było uzgodnienie kandydatury na członka Zarządu oraz ostateczne sfinalizowanie rezolucyj, które przedłożone być miały walnemu zebraniu, przewodniczący Zarządu, p. burmistrz Flach, o godz. 11,30 zagał roczne walne zebranie Związku Gmin, witając przybyłego w zastępstwie p. Wojewody dr. Wierzbiańskiego, p. starostę dr. Dudę, przedstawicieli prasy, przybyłych delegatów, oraz dziękując miastu Bielsku, reprezentowanemu przez p. prezydenta Pongratza, za udzieloną gościnę walnemu zebraniu.

Zakomunikowany poprzednio już porządek obrad, przyjęto bez zmian, poczem syndyk Związku odczytał protokół z ostatniego walnego zebrania. Protokół ten przyjęto do zatwierdzającej wiadomości.

Do stwierdzenia i sprawdzenia listy obecnych i pełnomocnictw, powołał p. przewodniczący p. p. Brolla i Kapolkę.

Po myśli punktu 4-go porządku obrad, udziela głosu p. przewodniczący syndykowi Związku do wygłoszenia sprawozdania Zarządu za rok sprawozdawczy, który skończył się z dniem 31. marca br.

Syndyk Związku, p. Kuhnert, na wstępie stwierdzając, że zebranie dzisiejsze jest piątym walnym zebraniem Związku Gmin Woj. Śl., w krótkim historycznym rysie zobrazował sytuację gmin śl. od czasu przyłączenia Śląska do Polski, wskazał na przejęty po zaborcach stan posiadania, na utrwalenie i powiększenie tegoż w międzyczasie, mimo trudnego finansowego położenia gmin śl. Następnie omówił najważniejsze prace Zarządu i biura Związku w okresie sprawozdawczym. I tak wyłoniona została komisja przygotowawcza do opracowania noweli do

ustawy o tymcz. uregulowaniu finansów kom. Komisja ta w kilkunastu posiedzeniach zebrała materiały, opracowała go, a po przejrzaniu projektu, Zarząd Związku z początkiem br. wniósł do Województwa projekt dalszej noweli. Projekt ten podniósł p. poseł Fojkis i w imieniu swoim i towarzyszy w dniu 18. lutego br. wniósł na plenum Sejmu. Projekt przekazano Komisji Budżetowej Sejmu Śl.

Zarząd Związku na życzenie Województwa wydał opinię w sprawie umowy rządu z senatem gdańskim.

Dalej czynił starania o nowy klucz do rozdziału w podatku od węgla, oraz o wypłatę udziału gmin w podatku przemysłowym, według idealnego wymiaru po myśli par. 119 ustawy o podatku przemysłowym. Starania te uwiecznione zostały pomyslnym skutkiem, bo zobowiązane do opłacenia podatku instytucje, rozpoczęły już wypłatę.

Wspomniawszy o ostatecznym załatwieniu sprawy zaliczek podatkowych, z roku 1922/24, omówił następnie sprawozdawca współpracę Związku Gmin przy wygotowaniu memoriału w kwestji nowego uregulowania uposażenia pracowników komunalnych.

Zarząd Związku czynił zabiegi o przyznanie Związkowi reprezentanta w Radzie Samorządowej i w Ministerjalnej Komisji Podatkowej.

Nawiązawszy kontakt z Tow. Propagandy Przemysłu i Handlu w Warszawie, Zarząd Związku wedle sił poparł sprawę pierwszej wystawy w Katowicach. Związek Gmin zwrócił się do instancji kompetentnych o przywrócenie gminom 30 proc. udziału w państwowym podatku dochodowym.

W celu podniesienia sprawności finansowej naszego rzemiosła i handlu średniego, Zarząd Związku popierał usilnie wszystkie starania około uzyskania ulgowych kredytów dla rzemiosła. W tym celu tego miejskie kasy oszczędności zdołały wyrobić pierwsze kredyty dla rzemiosła i handlu.

Noczyński Sp. z o. o. / Katowice

ulica Marjacka 18 a — Telefon 520 i 1243

Pracownia zawodowej odzieży ochronnej

Ubrania nieprzemakalne — Ubrania kwasoodporne — Ubrania azbestowe

Nieprzemakalne płachty i opony.

Hurtowa sprzedaż technicznych materiałów gumowych i azbestowych.

Współpracując nad poprawkami do ustawy o ochronie lokatorów i o ustawie o śl. funduszu gospodarczym, Zarząd Związku wypowiedział się stanowczo przeciwko żądaniu stowarzyszeń właścicieli domów, domagającemu się, aby zarządy gminne płaciły czynsze za bezrobotnych.

Na wniesiony w tym przedmiocie projekt ustawy śl. przez jeden z klubów Sejmu Śl., wystąpił Zarząd Związku Gmin z memorjałem, w którym cyfrowo na podstawie zebranego z 216 miast i gmin śl. materiału, wyliczył, że ustawowe zobowiązanie gmin do ponoszenia czynszu mieszkaniowego za bezrobotnych obarczyłoby gminy rocznym wydatkiem w sumie przeszło 3 milionów zł. Memorjał ten sprawił, iż Sejm Śl. zaniechał dalszych prac nad projektem ustawy.

Przez cały nieomal rok Zarząd Związku czynił starania o umorzenia udziału gmin w kosztach utrzymania policji wojewódzkiej. Na skutek tych zabiegów ostatecznie Sejm Śląski ustawą z dnia 26. lutego 1928 roku Dz. U. Śl. Nr. 7, poz. 16, obniżył koszty gmin na kwotę 500.000 zł. Obniżenie to w ostatecznej cyfrze przedstawia kwotę 2.300.000 zł. na korzyść gmin.

W roku sprawozdawczym w kilkudziesięciu wypadkach załatwiono ostateczne rozliczenie się b. obszarów dworskich z gminami.

Zarząd Związku Gmin wypowiedział się za wydaniem ustawy z dnia 8. lutego 1928 roku (Dz. U. Śl. Nr. 4, poz. 8) o utworzeniu Śl. Komunalnego Funduszu pożyczkowo-zapomogowego, oraz za rozciągnięciem mocy obowiązującej na Województwo Śląskie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 13. kwietnia 1927 roku o komunalnych kasach oszczędności. W związku z tem, zainicjował Zarząd Związku Gmin w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim przystąpienie powiatowych i miejskich kas oszczędności do rewizyjnego Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie. Prace nad statutem normalnym dla kas oszczędności dokonuje w dalszym ciągu biuro Związku.

W listopadzie ub. roku Zarząd Związku złożył P. Wojewodzie memorjał.

Bardzo wybitny udział brał Związek Gmin w przygotowaniu instrukcji kasowo-rachunkowej. Osobna komisja poczyniła i wniosła liczne poprawki do projektowanych instrukcyj. Ponadto przy poparciu Śl. Rady Wojewódzkiej urządzono specjalny kurs w przedmiocie instrukcji, a osobno syndyk Związku na kilkunastu zebraniach i konferencjach omówił nowo wydane przepisy. Na mocy zebranego materiału zwrócił się Związek Gmin do Rady Wojewódzkiej o uproszczenie instrukcji i zniesienie dwuosobowości w mniejszych gminach.

Związek Gmin czynił starania o przyznanie gminom wiejskim przywileju, na mocy którego Bank Gospodarstwa Krajowego w śląskich gminach wiejskich udzielać może długoterminowych pożyczek hipotecznych.

Omówiwszy jeszcze współpracę Związku Gmin z innymi pokrewnymi organizacjami, p. syndyk Kuhnert w sprawozdaniu swem przedstawił resztę działalności zarządu i biura Związku, a na podstawie materiału statystycznego podał, że w roku sprawozdawczym zarząd Związku odbył 10 posiedzeń, różne komisje odbyły posiedzeń 18, zebrań okręgowych wzgl. powiatowych odbyło się 14, a zebrań przedstawicieli kas oszczędności było 11. Biuro Związku w roku sprawozdawczym wysłało: 9 telegramów do władz centralnych, podań wzgl. memorjałów do Śl. Urzędu Wojewódzkiego 6. do

Wydziału Samorządowego 32, do Wydziału Skarbowego 11, do Wydziału Pracy i Opieki Społecznej 2, do Wydziału Oświecenia Publicznego 4, do Sejmu Śląskiego 16, do Ministerstwa Skarbu 4, do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych 3, do Ministerstwa Robót Publicznych 1, do Banku Gospodarstwa Krajowego 3, korespondencji wyszło w roku sprawozdawczym biura Związku Gmin do Wydziałów Powiatowych 26, Porad prawniczych udzielono w roku sprawozdawczym: Magistratom 96, Urzędowi Gminnym 235. Z kasami oszczędności zamieniono 62 korespondencje, a różnych 164. Ponadto udzielono w ciągu roku sprawozdawczego w biurze Związku z górą przeszło 600 porad prawnych ustnie. Ogółem wyszło z biura Związku w roku 1927/28 9.123 sztuk korespondencji.

Nad tem sprawozdaniem wyłoniła się dyskusja, w której przemawiali pp. Zieleźnik, Szkudlarz, Figna, Fojkis, Szeja, poczem przyjęto to sprawozdanie do zatwierdzającej wiadomości.

Następnie przewodniczący udzielił głosu skarbnikowi Związku do sprawozdania z kasowości Związku. Sprawozdanie to wygłosił skarbnik Związku p. burmistrz Bienioszek, podając cyfry dochodu i rozchodu kasy Związku.

Sprawozdanie komisji rewizyjnej zdał p. burmistrz Markiton, wnosząc o udzielenie absolutorjum zarządowi. Wniosek ten przyjęto.

Dopełniając uzupełniającego wyboru członka zarządu Związku, wybrano w miejsce p. Dr. Górnik, nowym członkiem zarządu przyszłego prezydenta miasta Katowic.

Do komisji rewizyjnej wybrano ponownie pp. pośta Grzesika i Markitona.

Ponieważ p. Dr. Rudolf Sikorski dla braku czasu na walne zebranie przybyć nie mógł, przyjęto z podziękowaniem zapowiedź tego o zamiarze wydrukowania zapowiedzianego referatu w „Orędowniku Samorządu“.

Przy punkcie: wnioski i rezolucje przemawiało kilku delegatów, poczem p. burmistrz Figna zgłosił rezolucję w przedmiocie instrukcji kasowo-rachunkowej, a syndyk Związku rezolucje Zarządu. Rezolucje te, z uzupełnieniem wniesionej przez p. pośta Fojkisa, przyjęto wszystkie jednogłośnie.

Dziękując zebrany za wysoki poziom obrad, przewodniczący zamknął zebranie okrzykiem na cześć Rzeczpospolitej Polskiej, Jej Prezydenta i Rząd Pana Marszałka Piłsudskiego.

*

Re z o l u c j e

uchwalone na walnem zebraniu Związku Gmin Woj. Śląskiego w dniu 2 czerwca 1928 r.

Walne Zebranie Związku Gmin Woj. Śląskiego odbyte w dniu 2-go czerwca 1928 r. w B i e l s k u :

1. Wzywa Zarząd Związku, by tenże czynił starania o ustawowe zapewnienie gminom śląskim dochodów, potrzebnych na wzrastające stale świadczenia społeczne i kulturalne, oraz odpowiadających potrzebom rozwoju i rozbudowy gmin śląskich.
2. Prosi Wysoką Śl. Radę Wojewódzką, aby wydane w marcu br., a obowiązujące z dniem 1-go kwietnia br. instrukcje kasowo-rachunkowe zechciała poddać rewizji w kierunku uproszczenia ich i uwolnienia od ciężarów natury biurokracyjnej, oraz by w instrukcjach tych dla gmin mniejszych zniesiono obowiązek dwuosobowości przy prowadzeniu gminnych spraw kaso-

- wych. Wysoką Śl. Radę Wojewódzką Walne Zebranie prosi, aby do prac nad upraszaną nowelizacją instrukcji przywołano przedstawicieli Związku Gmin.
3. Zwraca się z prośbą do Wysokiego Sejmu Rzeczypospolitej, aby gminom przywrócono 30% udział w państwowym podatku dochodowym.
  4. Prosi Wysoki Rząd Rzplitej Polskiej, aby spowodował zainteresowane czynniki do ostatecznego wypłacenia gminom udziału z idealnego podatku przemysłowego, po myśli art. 119 ustawy o podatku przemysłowym.
  5. a) Zwraca się do wysokiego Sejmu Śląskiego z prośbą o wydatniejsze zasilenie subwencjami Związku Regulacji Rawy w Katowicach, równocześnie przekazując subwencję tę jako kwotę, mającą służyć na odciążenie zainteresowanych w Związku Regulacji Rawy gmin i powiatów w przedmiocie ponoszenia kosztów regulacji Rawy;
b) prosi Wysoki Sejm Śląski o zapewnienie środków na regulację Wisły i potoków górskich.
  6. Dziękuje Wysokiemu Sejmowi Śląskiemu za umorzenie udziału gmin w kosztach utrzymania policji wojewódzkiej.
  7. Wyraża uznanie i podziękowanie Panu Wojewodzie dr. Grażyńskiemu za starania około uzyskania 100 milionowej pożyczki dla Województwa i znosi prośbę do niego, by przy rozdziale kredytów z pożyczki tej, specjalnie uwzględniano samorząd terytorjalny, przyznawając mu kredyty, nie oprocentowane wyżej, jak 5 od sta w stosunku rocznym.
  8. Prosi Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, by przy pracach rządowych nad rozbudową sieci kolejowej, regulacji rzek, budową dróg itd., przyznał dla górnośląskich bezrobotnych specjalny kontyngent robotników.
  9. Uznając w całej pełni wysiłek Pana Wojewody Dr. Grażyńskiego w kierunku zasilenia finansów komunalnych, prosi Pana Wojewody, by postulaty gmin w dziedzinie gospodarczej nadal zechciał popierać.

Instrukcja dotycząca sporządzenia testamentów przed naczelnikiem gminy.

§ 1.

Właściwość.

Testament (§ 2) może być sporządzony przed naczelnikiem gminy, w której spadkodawca przebywa, albo, gdy przebywa w obrębie samodzielnego obszaru dworskiego, przed naczelnikiem obszaru, jedynie w następujących szczególnych wypadkach:

- 1) Jeżeli istnieje obawa, że spadkodawca przedzie umrze, zanim możliwym będzie sporządzenie testamentu przed sędzią lub notariuszem; w tym wypadku należy zwrócić uwagę na przepis z § 12 nr. 4;
- 2) Jeżeli miejsce pobytu spadkodawcy, wskutek wybuchu choroby, lub wskutek innych nadzwyczajnych okoliczności, np. powodzi, jest w ten sposób odcięte, że sporządzenie testamentu przed sędzią lub notariuszem jest niemożliwe, lub znacznie utrudnione.

Małżonkowie mogą przed naczelnikiem gminy sporządzić testament wspólny, o ile w ustępie 1, L. 1 oznaczona obawa jest uzasadnioną co do jednego z małżonków.

§ 2.

Granice przedmiotowej właściwości:

a) testament i jego dopuszczalna treść.

Przez testament, t. zn. jednostronne rozporządzenie ostatniej woli, może spadkodawca ustanowić jednego lub więcej spadkobierców; w ostatnim wypadku wykluczyć rozliczenie się odnośnie do spadku

lub poszczególnych przedmiotów spadkowych, lub uzależnić je od czasokresu wypowiedzenia lub wydać zarządzenie co do rozliczenia się; ustanowić na wypadek, gdy jeden spadkobierca przed lub po śmierci spadkodawcy odpadnie, spadkobiercę podstawionego, lub po spadkobiercy inną osobę, jako spadkobiercę następnego; może wykluczyć krewnego lub swego małżonka od ustawowego spadkobrania, lub odebrać mu zachówek; trzecią osobę obdarzyć zapisem; spadkobiercy lub zapisobiorcy powierzyć zlecenie; odwołać testament lub poszczególne rozporządzenia, zawarte w testamencie; zamianować jednego lub kilku wykonawców testamentu; wyznaczyć opiekuna dla małoletniego dziecka, podlegającego władzy rodzicielskiej spadkodawcy, albo wykluczyć pewną osobę od ustanowienia go opiekunem takiego dziecka; wyznaczonemu opiekunowi przyznać w §§ 1852 do 1854 uc., przewidziane ulgi w opiece; zarządzić lub zakazać ustanowienie rady rodzinnej, wyznaczyć członków i zastępców rady rodzinnej, ustanowić jakąkolwiek fundację lub fidei-comis rodzinny.

§ 3.

b) niewłaściwości dla innych czynności prawnych.

Dla udokumentowania innej czynności prawnej, niż testamentu, nie jest naczelnik właściwym; wobec czego winien ją oddać. Dotyczy to w szczególności umów kupna, dzierżawy, darowizn między żyjącymi i zapisów długu.

Ubezpieczajcie się w Towarzystwie Wzaj. Ubezpieczeń

wszelkich informacji udzielamy

Katowice, ulica Sokolska 9 :: Telef. 21-76

Poszukuje się zdolnych agentów.

„SNOP”

§ 4.

Wykluczenie naczelnika od współdziałania:

a) wypadki wykluczenia.

Naczelnik nie może współdziałać przy sporządzeniu:

- 1) testamentu swojej żony, nawet gdy małżeństwo już nie istnieje;
- 2) testamentu osoby, z którą jest spokrewniony w linii prostej lub w drugim stopniu linii bocznej (rodzice, dziadkowie, pradiadkowie, dzieci, wnuki, prawnuki, teściowie i ich rodzice, dzieci teściów, rodzeństwo, szwagrowie); szwagrostwo trwa nadal, nawet gdyby małżeństwo, które je stworzyło, zostało rozwiązane przez śmierć lub rozwód;
- 3) testamentu, w którym on zostaje obdzielony, lub do osoby obdzielonej pozostaje w stosunku określonym pod L. 1, 2.

W wypadku ustęp 1. L. 3 współdziałanie naczelnika ma jedynie ten skutek, że przysporzenie na rzecz obdzielonego jest nieważne.

§ 5.

b) zastępca naczelnika.

Jeżeli naczelnik nie może współdziałać przy sporządzeniu testamentu (w nr. 4) lub z powodu faktycznej przeszkody, wstępuje w jego miejsce jego zastępca.

§ 6.

Wykluczenie świadków.

Do sporządzenia testamentu musi naczelnik przybrać dwóch świadków.

Nie może być powołanym na świadka:

- 1) małżonek spadkodawcy lub naczelnika, nawet gdy małżeństwo już nie istnieje;
- 2) kto ze spadkodawcą lub naczelnikiem jest spokrewniony lub spowinowacony w linii prostej lub w drugim stopniu linii bocznej (porównaj § 4 ustęp 1. L. 2.);
- 3) kto w testamencie zostaje obdzielony, lub pozostaje do obdzielonego, w stosunku określonym w L. 1, 2;
- 4) małoletni;
- 5) kto jest pozbawiony praw czci obywatelskiej, a to tak długo, na jak długo nastąpiło to pozbawienie;
- 6) kto według przepisów ustaw karnych nie może być słuchany jako świadek pod przysięgą, tj. zasądzony za krzywoprzysięstwo, kogo wyrokiem uznano po m. § 161 ustawy karnej, stale nie zdatnym do zeznawania pod przysięgą, jako świadek lub rzeczoznawca;
- 7) kto jako sługa lub pomocnik jest w służbie u naczelnika.

Na świadków powoływać należy osoby zaufania godne; jeżeli naczelnik nie posiada sam wymaganej biegłości w tych czynnościach, wówczas winien na świadka, o ile to jest możliwe, powołać osobę odpowiednią, któraby mu była pomocną, np. nauczyciela.

§ 7.

Wykluczenie zastępcstwa co do osoby spadkodawcy.

Spadkodawca może testament sporządzić tylko osobiście.

Do sporządzenia testamentu jest niezdolnym:

- 1) kto nie ukończył jeszcze 16 roku życia;
- 2) kto się znajduje w stanie chorobliwego zaburzenia umysłu, wykluczającego swobodne pokierowanie wolą;

- 3) kogo pozbawiono własnej woli, oraz przeciw komu stawiono wniosek o ubezwłasnowolnienie z powodu słabości umysłu, marnotrawstwa lub nałogu pijaństwa; ubezwłasnowolnienie nie wyklucza jednakże ważności testamentu, zanim uchwała, orzekająca pozbawienie własnej woli w chwili sporządzenia testamentu nie była jeszcze zaczepialną, a także do śmierci spadkodawcy pozostała niezaczepialną lub ubezwłasnowolnienie po sporządzeniu testamentu zgodnie z uprzednio podanym wnioskiem zostanie uchylone.

Jeżeli przy rozprawie ze spadkodawcą ujawnia się wątpliwości co do jego zdolności do sporządzenia testamentu, wówczas, o ile spadkodawca nie odstąpi od sporządzenia, należy postąpić w myśl § 14.

§ 8.

Sporządzenie testamentu:

a) rodzaje sporządzenia, ograniczenia dla małoletnich, ślepych, głuchych itp.

Sporządzenie testamentu przed naczelnikiem następuje w ten sposób, że spadkodawca naczelnikowi albo

- 1) oświadcza swoją ostatnią wolę ustnie, albo
- 2) wręcza pismo przez niego samego lub przez kogo innego spisane, otwarte lub zamknięte, z ustnem oświadczeniem, że to pismo zawiera ostatnią wolę.

Kto jest małoletnim, albo z powodu ślepoty, lub z innej przyczyny, nie umie pisanego czytać, może sporządzić testament tylko przez ustne oświadczenie.

Jeżeli spadkodawca jest niemym, lub z innego powodu nie może mówić, wówczas należy postąpić jak w § 7.

§ 9.

Obowiązek badania wręczonego pisma przez naczelnika.

Zamierza spadkodawca sporządzić testament przez wręczenie pisma (§ 8 ustęp 1. L. 2), wówczas naczelnik winien zbadać, o ile pismo jest otwarte, czy nie zawiera czasem czynności prawnej, do udokumentowania której on nie jest właściwym (§ 3). Zawiera pismo taką czynność prawną, wówczas testament nie może być sporządzonym przez wręczenie pisma; naczelnik winien odmówić przyjęcia pisma i zostawić spadkobiercy do woli, czy zamierza sporządzić testament w innej dozwolonej formie.

§ 10.

c) Obecność współdziałających.

Naczelnik oraz świadkowie muszą być obecni podczas całej rozprawy przy sporządzeniu testamentu.

§ 11.

Protokół:

a) w języku polskim.

O sporządzeniu testamentu musi być spisany protokół w języku polskim.

§ 12.

b) konieczna treść testamentu.

Protokół musi zawierać:

- 1) miejsce i dzień rozprawy;
- 2) nazwisko spadkodawcy, przy testamentach wspólnych (§ 1 ust. 2) spadkobierców, jako też naczelnika i świadków;

- 3) wymagane wedle § 8 ust. 1 oświadczenie spadkobiercy i we wypadku § 8 ust. 1. L. 2. stwierdzenie wręczenia pisma;
- 4) we wypadku § 1 ust. 1. L. 1 stwierdzenie obawy, że sporządzenie testamentu przed sędzią lub notariuszem już nie będzie możliwym.

c) pożądana treść:

1. stwierdzenie tożsamości spadkodawcy.

§ 13.

Protokół winien zawierać wzmiankę o tem, czy naczelnik zna spadkodawcę, lub gdy go nie zna, w jaki sposób przekonał się o jego tożsamości.

Jeżeli tej tożsamości stwierdzić nie może, a mimo to żąda się podjęcia rozprawy, należy zaprotokołować stan faktyczny i te środki, które dostarczono celem stwierdzenia tożsamości.

2. wątpliwości:

zdolność do działania.

§ 14.

Jeżeli podczas rozprawy naczelnik robi spostrzeżenia, które uzasadniają wątpliwości, czy spadkodawca posiada wymaganą zdolność do sporządzenia testamentu lub rozeznanie, albo nasuwają się inne wątpliwości, co do ważności mającego być sporządzonego testamentu, wówczas spadkodawcy należy podać takie wątpliwości do wiadomości i zaprotokołować treść zawiadomienia, oraz odnośne oświadczenie spadkodawcy.

3. pouczenie o trzymiesięcznym czasokresie.

§ 15.

Naczelnik winien spadkodawcy zwrócić uwagę na przepisy z § 2252 ust. 1, 2 kodeksu cywilnego. W protokóle musi być stwierdzone, że wszystko to się stało.

Przeczytanie, przyjęcie i podpisanie.

§ 16.

Protokół musi być odczytany, potwierdzony przez spadkodawcę i własnoręcznie przez niego podpisany. W protokóle musi być stwierdzone, że wszystko to się stało.

Protokół powinno się spadkodawcy na żądanie także przedłożyć do przejrzania.

Jeżeli spadkodawca jest głuchym, wówczas protokół należy przedłożyć także wtedy, gdy tego nie żądał. O ile głuchy spadkodawca nie umie pisanego czytać, winno się przywołać zaufaną osobę, która jest w stanie z nim się porozumieć; jeżeli jeden ze świadków do tego jest zdatnym, może zarazem występować jako osoba zaufana. W protokóle należy stwierdzić, że przedłożono go spadkodawcy do przejrzania, albo że spadkodawca wedle przekonania naczelnika zrozumiał osobę zaufaną. Protokół winien być przez osobę zaufaną przyjęty i podpisany.

Jeżeli spadkodawca oświadczy, że nie umie pisać, podpis jego zastępuje się stwierdzeniem tego oświadczenia w protokóle.

Protokół musi być podpisany przez naczelnika i świadków.

Szczególne wypadki:

a) spadkodawca jest niemy.

§ 17.

Kto według przekonania naczelnika jest niemy lub z innego powodu nie może mówić, może sporządzić testament jedynie przez wręczenie pisma (§ 8 ust. 1 L. 2). Oświadczenie, że pismo zawiera jego ostatnią wolę musi napisać w toku rozprawy własnoręcznie w protokóle albo na osobnej kartce, która musi być dołączona do protokółu jako załącznik.

W protokóle należy stwierdzić, że spadkodawca wedle przekonania naczelnika nie może mówić, oraz oświadczenie wymienione w ust. 1 spisał własnoręcznie. Protokół nie potrzebuje osobnego załączenia przez spadkodawcę.

b) spadkodawca nie włada językiem polskim.

1. współdziałanie tłumacza.

§ 18.

Jeżeli spadkodawca oświadczy, że nie włada językiem polskim, wówczas naczelnik winien przybrać — wyjąwszy wypadek z § 19 — przy sporządzeniu testamentu jeszcze zaprzysiężonego tłumacza. Osoby wymienione w § 6 ust. 2, nie mogą być przybrane za tłumaczy. Jeżeli nie ma na miejscu ogólnie zaprzysiężonego tłumacza, wówczas naczelnik winien tłumacza zaprzysiężyć, że będzie tłumaczył dosłownie i sumiennie. Protokół musi być przetłumaczony na język, w którym spadkodawca składa oświadczenie. Tłumaczenie musi być przez tłumacza sporządzone lub uwierzytelnione i odczytane, tłumaczenie musi być dołączone do protokółu jako załącznik.

Protokół musi zawierać oświadczenie spadkodawcy, że nie włada językiem polskim, tudzież nazwisko tłumacza oraz stwierdzenie, że tłumacz sporządził lub uwierzytelnił tłumaczenie i je odczytał. Tłumacz musi protokół podpisać.

§ 19.

Jeżeli naczelnik oraz świadkowie, wedle ich zapewnienia, władając językiem, w którym spadkodawca składa oświadczenie, przybranie tłumacza nie jest potrzebne.

Jeżeli zaniechano przybranie tłumacza, protokół musi być sporządzony w tym obcym języku i musi zawierać oświadczenie spadkodawcy, że nie włada językiem polskim, jakoteż zapewnienie naczelnika i świadków, że władają tym obcym językiem. Tłumaczenie polskie powinno być dołączone jako załącznik.

Zapiecztowanie.

§ 20.

Sporządzony i podpisany protokół ma naczelnik opieczetować urzędową pieczęcią, zaopatrzyć w napis oznaczający bliżej testament i napis podpisać. Przytem muszą być obecni spadkodawca, świadkowie, jeżeli przybrano osobę zaufaną (§ 16 ust. 2) lub tłumacza (§ 18) także te osoby. Przed zapiecztowaniem należy dołączyć do protokółu załączniki, w szczególności pismo wręczone przez spadkodawcę w m. § 8 ust. 1, L. 2.

Po zapiecztowaniu winien zapisać naczelnik sporządzenie testamentu wedle wzoru L. 3.

Oddanie w przechowanie.

§ 21.

Naczelnik winien niezwłocznie przesłać protokół zamknięty wedle § 20 ust. 1 do urzędowego

przechowania, do właściwego dla gminy Sądu Powiatowego, a jeżeli spadkodawca żądał przechowania w innym polskim Sądzie Powiatowym, oddać temuż sądowi.

Naczelnik może skutecznie oddanie osobiście lub przez pocztę. W ostatnim wypadku przesyłka pocztowa winna być nadana jako „polecona“.

Zapis sporządzony wedle § 20 ust. 2 należy wspólnie doręczyć Sądowi Powiatowemu.

Opłaty i stemple.

§ 22.

Za sporządzenie testamentu pobiera naczelnik opłatę przy wartości spadku.

Do 3.000 zł. włącznie	2 zł.
Do 10.000 „	5 „
Ponad 10.000 zł.	8 „

Pod wartością spadku należy rozumieć wartość obecnego majątku spadkodawcy po odliczeniu długów. Jeżeli nie rozporządzono całym spadkiem, wówczas dla obliczenia wysokości opłaty miarodajną jest wartość przedmiotu spadkowego, którym rozporządzono.

Wydatki.

§ 23.

Z wydatków gotówkowych wynagradza się:

1. opłaty pocztowe (§ 21 ust. 2);
2. opłatv świadków; każdemu świadkowi można na żądanie wypłacić za każdą napoczętą godzinę do 50 groszy.

Pobranie opłat.

§ 24.

Naczelnik winien opłaty i wydatki pobrać od spadkobiercy.

Wzór 4.

Czerwionka, dnia 12 kwietnia 1928.
godzina 8 rano.

Obecni: Ławnik Łucjan Widuch.

Świadkowie: nauczyciel Stanisław Zagórski, gospodarz Piotr Bielawski.

Na wniosek gospodarza Pawła Zagrody mieszkającego w Czerwionce, udał się podpisany ławnik, jako zastępca chorego naczelnika gminy wraz ze znanymi mu świadkami pp. Stanisławem Zagórskim i gospodarzem Piotrem Bielawskim z Czerwionki do jego mieszkania. Tam napotkano znanego wszystkim współdziałającym gospodarza p. Zagrodę. Wedle oświadczenia lekarza Dr. Stanimirowskiego z Pszczyny, stan chorego budził obawę, że spisanie testamentu przed sędzią wzgl. notariuszem będzie niemożliwe.

Na zapytanie ławnika Łucjana Widucha, czy zamierza sporządzić testament nagły w formie ustnej, oświadczył gospodarz Paweł Zagroda, że rozporządzenie ostatniej woli zamierza podać do protokołu.

Jako spadkobierców ustanawiam:

- a) moją żonę, Julję z domu Górek Zagrodzinę,
- b) moje dzieci: Wojciecha, Franciszkę, Kunigundę, Marię Alojzego.

Mój syn Wojciech utrzymywać ma moje gospodarstwo w Czerwionce i to: 25 mórg roli, 6 mórg łąk, wraz z żywym i martwym inwentarzem, położonych na około zabudowań. W zamian za to obejmie

ciężące na całym gospodarstwie długi, w wysokości 6.000 zł. i to 3.000 zł. płatne w roku 1935 na rzecz Banku Rolnego w Katowicach i 3.000 zł. w Banku Ludowym w Pszczynie płatnych w roku 1933.

Resztę gospodarstwa, mianowicie 12 mórg roli i 3 morgi łąk, zapisuję moim córkom Franciszce, Kunegundzie i Marji z tem, że na wypadek zamążpójścia ma najstarszy syn Wojciech każdej ze siostr wypłacić po 3.000 zł. gotówką; wolno mu grunt podzielić i $\frac{1}{3}$ przydzielić zamąż wychodzącej córce, wzgl. takową spłacić z własnego majątku.

Jeżeli spłata nastąpi z własnego majątku najstarszego syna Wojciecha, przechodzi dana część gruntu na jego własność, tak, jakby ją kupił. W Banku Rolnym w Katowicach posiadam w gotówce 8.000 zł., których procenty oraz po 2.000 zł. zapisuję moim córkom Franciszce, Kunegundzie i Marji.

Syna mojego Alojzego winien utrzymywać najstarszy syn Wojciech, dając mu możliwość ukończenia szkół średnich i studji nie dłużej jednak, aż do ukończenia 25 roku życia. Następnie winien mu wypłacić gotówką w dwóch ratach 2.000 zł.

Żonie mojej winien syn Wojciech przydzielić dożywotnie następujący wymiar, który winien być zapisany w księdze gruntowej:

1. wolne mieszkanie w prawej części mego murowanego domu, które podlega jej rozporządzeniu wraz z piwnicami;
2. przydzielić jej dwa chlewiki dla drzewa, węgla, torfu oraz narzędzi potrzebnych do uprawy ogrodu;
3. połowę ogrodu na prawo od głównej ścieżki wraz z wszystkimi użytkami, jakie płyną z niego;
4. syn Wojciech winien zezwolić mojej żonie:
  - a) na przebywanie i chodzenie po całym obejściu, zapisanym mu w niniejszym testamencie,
  - b) używać studnie,
  - c) trzymać sobie 2 świnie i drób w dowolnej ilości,
  - d) używać piekarniaka przy każdorazowym wypieku przez syna mojego Wojciecha;
5. wolne pranie;
6. opiekę lekarską w czasie choroby;
7. dostarczenie furmanek dla lekarza i apteki w wypadkach choroby mej żony;
8. miesięcznie jeden raz furmankę jednokonną w obrębie 15 km od Czerwionki;
9. jedną dojną krowę, którą utrzymywać winien syn Wojciech;
10. odpowiedni do stanu pogrzeb;
11. winien dostarczać kwartalnie z góry, a mianowicie: 1 ctn. mąki żytniej 60 proc., 1 ctn. mąki pszennej, 25 kilo grochu, 50 kilo kaszy, 3 ctn. dobrych kartofli, 10 funtów soli, 15 funtów cukru, 3 funty kawy, pół centnara drzewa i 2 centnary węgla. Nadto na Wielkanoc 3 centnaraową świnie, na gwiazdkę dwie tłuście gęsi;
12. miesięcznie po 10 zł. gotówką.

Wartość tego wymiaru określam rocznie na 1.200 zł.

Gdyby moja żona uważała za wskazane wyprowadzić się, natenczas winien syn mój Wojciech dostarczyć bezpłatnie świadczenia w płodach rolnych, aż na odległość 25 km.

Hipotekę zwaloryzowaną w roku 1927 na 9.000 zł., zapisaną na gruncie mego sąsiada Antoniego Mizgolskiego, zapisuję mojej żonie, która wedle swojego uznania może ją przeznaczyć do połowy, to jest do

wysokości 4.500 zł., na wyprawę moich córek. Resztę zaś może używać dla siebie do swoich potrzeb.

Mojemu parobkowi Henrykowi Pogodzie zapisuję moje nowe ubranie oraz 100 zł., które mu wypłaci moja żona. Do rąk Księdza proboszcza w Czerwionce wypłaci moja żona 150 zł. na potrzeby kościoła.

Resztę mojej spuścizny otrzymują w równych częściach żona i dzieci.

Więcej nie mam nic do rozporządzenia.

Następnie spadkodawcy zwrócono uwagę na to, że testament traci swoją ważność po upływie 3 mie-

sięcy, przyczem czasokres zostaje przerwany tak długo, aż spadkodawca nie wyzdrowieje do tego stopnia, iż testament swój będzie mógł zrobić przed sędzią wzgl. notariuszem.

Powyższy protokół przedłożono spadkodawcy, na jego wyraźne życzenie, jak również odczytano go.

Spadkodawca skinieniem głowy, dał znak, że protokół przyjmuje, poczem go własnoręcznie podpisał, jak następuje:

PAWEŁ ZAGRODA

Łucjan Widuch, Stanisław Zagórski, Piotr Bielawski.

Kronika

Mysłowice. W dniu 19. 5. 1928 r. odbyło się tu posiedzenie zarządu Związku Gmin. Po zagajeniu przez burmistrza Flacha posiedzenia, syndyk Kuhnert przedstawił kilka rezolucyj, mających być uchwalonemi na walnem zebraniu. Po szczegółowej dyskusji nad zaprojektowanymi rezolucjami uchwalono m. in. zwrócić się do Śląskiej Rady Wojewódzkiej o wydanie noweli do instrukcji kasowo-rachunkowej w sensie zniesienia dwuosobowości i uproszczenia instrukcji. Na wniosek burm. Koja uchwalono zwrócić się z prośbą o przywrócenie gminom 30-procentowego udziału w państwowym podatku dochodowym. Podniesiono również potrzebę zaapelowa-

nia do zainteresowanych władz o ostateczne wypłacenie gminom udziału z t. zw. idealnego podatku przemysłowego. Na wniosek posła Fojkisa wybrano komisję, celem opracowania ostatecznego projektu ustawy o finansach komunalnych, w skład której weszli prócz przewodniczącego Związku i syndyka pp. Broł, Figna, Fojkis, dr. Kopiec i Szkudlarz. Również przyjęto projekt syndyka Kuhnerta, aby zwrócić się z ponownym apelem do Sejmu Śląskiego o wydatniejsze zasilanie Związku Regulacji Rawy, celem odciążenia zainteresowanych w regulacji Rawy gmin. Po przerwie nastąpiło posiedzenie Stowarzyszenia Burmistrzów i Naczelników Gmin, na którym załatwiono sprawy bieżące. Następne posiedzenie Stowarzyszenia uchwalono odbyć w Ty-chach.

Kamieniołomy

Troszok i Krzysztoporski Sp. z o. o.

Wisła, ul. Zamkowa 1.

:::

Katowice. - Telefon 1999

Eksploatacja i dostawa z własnych Kamieniołomów, Kostki brukowe wszelkich wymiarów, krawężniki, szaber, dziki bruk, łom, graniczniki.

Związek Regulacji Rawy

Do L. dz. 351/28.

rozpisuje

przetarg ofertowy

na roboty około regulacji Rawy
na sekcji V. (Bogucice-Katowice)

Szczegóły patrz tablica przetargowa
Magistrat Katowice.

**Związek
Regulacji Rawy**

Przewodniczący

Obwieszczenie.

Daje się niniejszem do publicznej wiadomości, że drogę

Kochłowice - Panewniki zamknięto

dla ruchu kołowego aż do 20-go czerwca 1928 r. i to ze względu na wykonanie robót brukarskich na powyższej drodze.

Kochłowice, dnia 30 maja 1928 r.

Naczelnik Gminy

(—) Krzyża.

**Przedsiębiorstwo
budowlane**

Robert Pietruszka
inżynier budowniczy
w Siemianowicach

Rok założenia 1904
Telefon nr. 1109

**wykonuje wszelkie prace wcho-
dzące w zakres budownictwa.**

„Materiały Budowlane“

Liersz i Ska.

Katowice, ul. Słowackiego 15

Telefon 573.

Zastępstwo na Górny Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie

Kamieniołomy Tatrzańskie

Fundacja Zakłady Kórnickie i Henryk Kiejnowski

Sp. z ogr. odp. w Zakopanem

Produkcja 300 ton dziennie
materiału brukarskiego.

ALBORIL

sam pierze

Bernard Kiszka

Biuro techniczne

Urządzenia kąpielowe, wodociągów, kanalizacji, centr.
ogrzewañ i wszelkie urządzenia techniczno-zdrowotne.

Królewska Huta, ul. Sobieskiego 20

Tel. 1565

Wywóz śmieci z miasta

będzie tani, sprawny i higieniczny
przy stosowaniu naszych patento-
wanych wozów i puszek do śmieci

Stephan, Frölich & Klüpfel

Sp. Akc.

Katowice-Piotrowice Śl.

Kompl. urządzenia rzeźni w naj-
lepszym wykonaniu z uwzględnie-
niem wszelkich nowoczesnych
ulepszeń budujemy na dogodnych
warunkach.

Katowicki Oddział Tow. Wzaj. Ubezpieczeń

„SNOP“
w Warszawie

przyjmuje do ubezpieczenia od ognia budowle
i ruchomości miejskie, wiejskie i przemysłowe
Również ze względu na nadchodzący sezon
ubezpieczeń ziemiopłodów od gradobicia, przy-
jmuje się już obecnie zgłoszenia. Wszelkich
informacji tak ustnych, jak i pisemnych udziela
niezwłocznie

Biuro Towarzystwa „Snop“

Katowice, ul. Sokolska 9. Tel. 21-76

Poszukuje się zdolnych agentów.

„RADIATOR”

Sp. z ogr. odp.

WYTWÓRNIA CENTRALNEGO OGRZEWANIA

Tel. 485

Katowice, Szopena 1

Centralne ogrzewania wszelkich systemów i wielkości.

Ogrzewania etażowe (syst. Narag). Ogrzewania dalekonośne.

Urządzenia na- i odwadniające.

Cement Portlandzki - wapno - gips - trzcinę sufitową, rury kam. i cement., pierścienie do studni, dachówki gliniane i cementowe, papę dachową, wszelkie produkty smołowcowe, szamoty, płyty do pieców (Radeburg), płyty posadzkowe ściennie glazurowane, liśćcówkę, płyty cement., klinkiery żelazne oraz wszelkie inne materj. budowlane

poleca

47x251

Robert Streit

Hurtownia materiałów budowlanych

Telefon Nr. 2192 **Katowice** ul. Mickiewicza 19

Centralne ogrzewanie i sanitarne urządzenia

Sp. z ogr. por.

Konieczny i Wolny

Katowice

ulica Jagiellońska nr. 38

Telefon nr. 2392

Wykonuje wszelkie systemy centralnych ogrzewań, pierwszorzędne urządzenia sanitarne, łaźnie, susznie.

ELECTROLUX

Oddział w Katowicach

Katowice, Dyrekcyjna 10

Tel. 10-69

poleca swe własne wyroby
wszechświatowej sławy

Odkurzacze-Froterki

Prosimy żądać bezpłatnych pokazów.

L. Miedzinski

Katowice, ul. Marsz. Piłsudskiego 35

Telef. 359

dostarcza

Telef. 359

Granit - Bazalt - Dolomit

Wapień - Wapno palone

Własne kamieniołomy i piece wapienne

Śląski Przemysł Kamienny

Eksploatacja Kamieniołomu „Góra Barania” w Szare, st. Milówka

Katowice, ul. Kopernika 3 - Telef. 362

Dostawa kamieni wszelkich rodzajów do ulic robót nadziemnych i betonowych - Kamienie brukowe i kraężniki - Schody i płyty kamienne. - Szuter do ulic i dróg — Dolomit i żużel z wysokich pieców.

Zastępstwo pierwszorzędnych firm.

Ważne dla Gmin i Miast!

Ze składu własnego lub w zastępstwie i bezpośrednio z fabryki:

„Antilit“ — preparat zabezpieczający przed tworzeniem się kamienia w kotłach parowych i parowozach.

„Emulsyna“ — Smar-emulsja dla obrabiarek metali, maszyn szybkoobrotowych i pyłochłon do podłóg.

Farby przeciwogniowe „Fenix“ zabezpieczające budynki i konstrukcje drewniane przeciw pożarom.

Farby wodno-olejne „Zagożdżon“ do malowania tynków i drzewa.

Farby mineralne „Fenix“ na zaprawy cementowe, szlachetne i tynki zwykłe.

„Impregnoi“ — preparat do zabezpieczenia od grzyba i procesów gnilnych.

„Kreozotan—Zagożdżon“ — Środek dezynfekcyjny.

„Kreozotan—Zagożdżon 2“ — pyłochłonna emulsja dezynfekcyjna.

Pasta „Fenix“ — do zmywania farb olejnych i lakierów.

w Zastępstwie

Fabryki „Zagożdżon“

Spółka Akcyjna

Warszawa

poleca wyżej wymienione wyroby, nagrodzone wieloma medalami na wystawach krajowych

Sikawki motorowe D. K. W.

komplet za . . . . . zł 1750,—

Syreny elektryczne.

Gaśnice pianowe ręczne i kołowe „Polski Knock-Out“.

Sikawki ręczne, konne, motorowe, samochodowe.

Drabiny wszelkiego rodzaju.

Weże tłoczne, parciane i nagumowane, oraz spiralne.

Maski ochronne.

Najnowsze obecnie do eksportu z Niemiec dozwolone aparaty „Proxylon“

Aparaty: do czyszczenia i reperacji węży.

Ubrania i czapki oraz wszelkie inne przyrządy i przybory

strażackie

po cenach niższych.

poleca

fa. Czesław Miarczyński

Katowice, ulica Marjacka 14/3

Telefon Nr. 1288.

Skrzynka Poczтовая 360.

JAN BADURA

Właściciel Cegielni

Katowice i Brzezinka

Telefon Katowice 1745

poleca

Cegłę

w każdej ilości najlepszego gatunku po cenach konkurencyjnych z dostawą na budowę własnymi furmankami i samochodami.

E. Lamla/Katowice

Telefon 1433

Sobieskiego 13

Fabryka Zdrowotno-technicznych urządzeń i aparatów

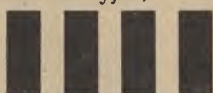
Oddział I.

Centralne ogrzewania - Instalacje na- i odwadniające - Urządzenia sanitarne desinfekcyjne,

Oddział II.

Filtry zapobiegające tworzeniu się kamienia kotłowego „Nygramit“

Magistrat miasta Rybnika

ogłasza

konkurs

na stanowisko dwóch etatowych sekretarzy,

do których przywiązane są pobory IX grupy płac urzędników państwowych. Do poborów dochodzi dodatek Wojewódzki na razie w wysokości 40% oraz dodatek komunalny.

Posady są do objęcia dnia 1-go lipca 1928 r. Uwzględnione zostaną tylko oferty osób, obeznanych albo z nową księgowością związków komunalnych albo z sprawami szkolnymi i statystycznymi. Wymagana długoletnia praktyka w instytucjach samorządowych.

Zgłoszenia należy nadesłać do dnia 5 czerwca 1928 r.

Magistrat.